

Posudek na diplomovou práci Mgr. Julie Jezerské „Distinkce v právním statusu občanů a cizinců v České republice“

Předložená diplomová práce splňuje po formální stránce veškeré náležitosti, které jsou kladeny studijními předpisy na tento druh kvalifikační práce. Diplomová práce obsahuje čestné prohlášení o samostatném zpracování diplomové práce, jakož i strukturované členění textu, přílohy spočívající zejména ve vzorech žádostí týkajících se udělení pobytu na území ČR, resumé a abstract v anglickém jazyce.

Diplomantka v úvodu své práce nastiňuje, že si vybrala téma diplomové práce zejména proto, aby mohla podrobně rozebrat téma rozdílného právního postavení státních občanů a cizinců v České republice, pokud jde o ukotvení obou kategorií v právních předpisech. V tomto ohledu se jako zásadní jeví zejména rozbor a analýza zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství, který s účinností od 1. ledna 2014 nahradil zákon č. 40/1994 Sb., o státním občanství, který byl platným právním předpisem na úseku státního občanství téměř 20 let. V tomto ohledu bych očekával, že předložená diplomová práce postihne v základních obrysech podstatné rozdíly mezi oběma právními úpravami. Diplomantka se nicméně v předložené práci pouze omezila v úvodu diplomové práce na konstatování, že nový zákon o státním občanství umožnil bipolitismus, který starý zákon o státním občanství, až na některé výjimky, neumožňoval. V tomto ohledu považuji diplomovou práci za nedostačující a požaduji, aby v rámci ústní obhajoby diplomantka osvětlila podstatné rozdíly v koncepci obou právních úprav.

V diplomové práci postrádám obecný analytický úvod, který by vymezil základní pojem státního občanství a jeho význam pro fungování moderního demokratického právního státu. V tomto ohledu je diplomová práce velmi výrazným způsobem deficitní, neboť diplomantka se omezila na stručné konstatování a vymezení státního občanství s ohledem na notoricky známý rozsudek MSD ve věci Nottebohm z roku 1955 a dále již s významem státního občanství nepochybně. Zcela chybí zhodnocení, jak se pojem státního občanství proměnil ve vazbě na globalizovanou společnost, jakož i členství ČR v EU (zhodnocení dopadu Maastrichtské a Amsterdamské smlouvy je velmi kusé).

Diplomová práce je značně deskriptivního charakteru a musím konstatovat, že téma diplomové práce je z hlediska svého zpracování mnohem více popisem cizineckého zákona a nikoliv ústavněprávním zhodnocením rozdílů mezi právním postavením občanů ČR a cizinců. V diplomové práci převažuje správně administrativní pohled na dané téma a v tomto ohledu je diplomová práce zpracována nikoliv z ústavně právního, nýbrž ze správně právního pohledu. Diplomantka pasivně odkazuje na čl. 12 Ústavy ČR jako na výchozí ústavní výhradu zákona, na jejímž základě je postaven zákon o státním občanství, ale vůbec se nezabývá smyslem ústavní výhrady zákona, jakož ani souvislostmi, které státní občanství v ústavním pořádku má, např. čl. 14 Listiny základních práv a svobod. Očekával bych, že se autorka alespoň okrajově v diplomové práci zmíní o rozdílném právním postavení státního občana a cizince,

pokud jde o ústavní axiomy možného vyhoštění, jakož i že zhodnotí danou otázku v kontextu Evropského zatýkacího rozkazu, ke které se vyjádřil ve své judikatuře i Ústavní soud ČR. Judikaturu Ústavního soudu diplomantka odbyla v předložené práci pouze citací části nálezu Pl. ÚS 9/94, aniž by se zabývala následující judikaturou, které se zabývala podstatnými otázkami související například s právní úpravou pozbytí českého státního občanství v případě nabytí jiného státního občanství na vlastní žádost (viz Pl. ÚS 5/95). Jako nepodložené z hlediska právní argumentace považuji vyjádření diplomantky na s. 10, která považuje za diskriminační, pokud dítě, jehož matka není státní občankou ČR, získá státní občanství až po provedení zkoušky DNA, potvrdí-li se jí, že otcem dítěte je státní občan ČR. Vůbec nechápu, v čem by tato právní úprava měla být diskriminační z hlediska čl. 32 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, jak tvrdí diplomantka. Má snad názor autorky vyjadřovat skutečnost, že pokud jakákoliv matka, která není státní občankou ČR, prohlásí, že otcem jejího dítěte je státním občan ČR, má být takovému dítěti bez hodnověrného důkazu uděleno státní občanství? Právní úpravu jiného cizího státu, která by obdobně ustanovení obsahovala, bych chtěl minimálně citovat, popř. přinést takovou právní úpravu v rámci ústní obhajoby předložené diplomové práce. Pokud by autorka lépe studovala judikaturu Ústavního soudu ČR na úseku státního občanství, pak by věděla, že k obdobným právním podmínkám pro udělení státního občanství se již Ústavní soud vyjadřoval - např. IV. ÚS 586/99, kdy Ústavní soud uvedl, že každý suverénní stát má právo stanovit podmínky, za kterých mohou cizinci získat jeho státní občanství a že neexistuje žádné základní právo, které by mohl suverénní stát porušit tím, že cizinci státní občanství neudělí. Pokud státní občanství nevzniká ex lege, pak neexistuje žádné základní lidské právo, které by mohl stát porušit tím, že státní občanství neudělí, a takový postup je zcela v souladu s Evropskou úmluvou o státním občanství.

V diplomové práci zcela chybí zhodnocení historických souvislostí týkajících se udělování státního občanství ve vazbě na historický vývoj Československa (vznik 1918 a právní úprava kolizí několika právních úprav státního občanství; dekretální normotvorba prezidenta republika aj.). Diplomantka zcela v práci opomenula zhodnotit význam státního občanství z hlediska nejrůznějších právních odvětví (například význam státního občanství pro účely vedení matrik; význam státního občanství z hlediska působnosti trestního práva; význam státního občanství z hlediska daňového práva). V diplomové práci postrádám zhodnocení judikatury Nejvyššího správního soudu k dosavadním podmínkám pro udělování státního občanství, která významným způsobem modifikovala správní praxi Ministerstva vnitra při udělování státního občanství.

V rámci ústní obhajoby požaduji, aby se diplomantka vyjádřila k problematice odnímání státního občanství a zhodnotila v tomto kontextu i judikaturu Soudního dvora EU. Lze odebrat státní občanství, a pokud ano, tak jakým způsobem?

V diplomové práci postrádám nejenom relevantní judikaturu českých soudů, ale také relevantní judikaturu Soudního dvora EU týkající se zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti. Požaduji v rámci ústní obhajoby, aby autorka uvedla základní přehledovou judikaturu.

V rámci nového zákona o státním občanství byl zaveden také institut udělení státního občanství osobám, jež mohou významným způsobem přispět k šíření dobrého jména České republiky, autorka opomněla tento nový právní institut v diplomové práci zcela zmínit. V rámci ústní obhajoby požadují, aby diplomantka stručně tento institut popsala.

Drtivá převaha předložené diplomové práce spočívá v popisu cizineckého zákona a osvětlení jednotlivých procedur a podmínek, za kterých lze cizinci udělit povolení k některému z druhů zákonných pobytů na území ČR. Diplomantka ovšem tuto stěžejní část diplomové práce nepojala jako analýzu cizineckého zákona, nýbrž jako statický popis cizineckého zákona. Zákonu o státním občanství se v diplomové práci dostává skromného místa, byť se jedná o zásadní normu ústavního práva, nicméně cizinecký zákon jako právní předpis oblasti správního práva zcela dominuje. Osobně se domnívám, že diplomová práce měla být obhajována spíše na katedře správního práva, nikoliv na katedře ústavního práva.

Na značně subjektivně naladěném závěru je vidět, že autorka vychází převážně z vlastních zkušeností, ale vůbec je nepoměruje s právním stavem doby, kdy píše diplomovou práci (s. 72); jinak by nemohla tvrdit, že v dnešní době se ještě žádá o povolení k pobytu na cizinecké policii a nemohla by tvrdit, že v dnešní době Česká republika nemá imigrační nebo cizinecký úřad. V rámci ústní obhajoby požadují, aby diplomantka uvedla, jaké správní úřady mají podle stávající právní úpravy působnost na úseku vyřizování žádostí o povolení k pobytu.

Závěr: Diplomovou práci Mgr. Julie Jezerské „Distinkce v právním statusu občanů a cizinců v České republice“ hodnotím jako značně deskriptivní práci, která svým zpracováním nedostatečně zhodnocuje ústavněprávní aspekty a význam právního institutu státního občanství. Diplomová práce uspokojivým způsobem popisuje cizinecký zákon a některé s ním související otázky.

Diplomovou práci hodnotím jako d o b r o u (3), pokud diplomantka v rámci ústní obhajoby odpoví kvalifikovaným způsobem na výše položené otázky.

V Praze dne 19. dubna 2015

JUDr. PhDr. Petr Mlsna, Ph.D., v.r.